

DOI 10.31909/26168812.2020-(48)-8

УДК 378.22:373.3

Ніна ГРАМА*
Марія ЧАНЕВА

СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Новий стандарт початкової освіти це певна сукупність факторів, спеціально створених для реалізації формування професійної ідентичності майбутніх вчителів початкової школи. Обґрунтовано функціонально-змістове наповнення роботи вчителя початкових класів в соціальнопедагогічній сфері; представлено концептуальні основи й розроблено структурно функціональну модель підготовки студентів спеціальності «Початкова освіта» до педагогічної діяльності; подано результати діагностування когнітивної, мотиваційної, соціально-комунікативної, морально-естетичної та діяльніснотехнологічної готовності майбутніх учителів до практичного вирішення окресленої проблеми. Під системою розумімо: реальну сукупність факторів, спеціально створених для реалізації соціальних функцій освіти. Проводиться детальний теоретичний і практичний аналіз основних видів навчальної діяльності, що забезпечують такі її форми: система – мета – зміст – (умови) засоби – дія (критерій успіху) – результат – наслідки – (професійно важливі якості). Результатом проведеного теоретичного аналізу сутності професійної ідентичності згруповано три блоки професійної ідентифікації: професійна адаптація, професійна самоідентифікація та професійне моделювання.

Ключові слова: система, професійна ідентичність, майбутні вчителі, початкова школа, початкова освіта, ідентифікація, професійне становлення.

Постановка проблеми. Модернізація системи початкової освіти, впровадження програми «Нова Українська школа» актуалізує проблему оновлення професійних якостей вчителів початкових класів та підготовки їх до пошуку нових підходів до формування професійної ідентичності до роботи у закладах початкової школи. До системи професійної ідентичності майбутніх вчителів початкової школи взято: сутність ідентичності, ідентичність, переказ, професійна ідентичність, професійне становлення, професійне самовизначення, задоволення професією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури, в якій відображається дослідження суто педагогічних аспектів становлення ідентичності майбутнього вчителя, займалися Н. Антонова, О. Ніколаєнко, В. Малахов, В. Павленко, Л. Попова, Н. Чурсєва.

Зауважимо, що проблема формування професійної ідентичності особистості майбутнього вчителя початкової освіти завдяки своїй значущості для основ і перспектив життєдіяльності людини відноситься до загальнолюдських проблем. Значна кількість зарубіжних і вітчизняних дослідників присвятили власні дослідження вивченню різних аспектів проблеми професійного становлення присвячених праці, в тому числі вчителів. Зусилля вчених були також спрямовані на вдосконалення рівня підготовки та розв'язання питання професійного становлення працівників середньої ланки (М. Блохіна, А. Дружинін, В. Коган, Н. Сербіновська, І. Кайдалова, В. Косарєв, Л. Виноградов,

* Грама Н. – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової, та спеціальної освіти, Ізмаїльський державний гуманітарний університет; Чанєва М. – магістрантка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

В. Ярцев та ін.)¹.

Мета даної публікації полягає у дослідженні шляхів удосконалення професійної ідентичності майбутніх вчителів початкової школи у закладах початкової освіти (ЗПО).

Виклад основного матеріалу. Система професійної ідентичності майбутніх вчителів початкової школи забезпечується добром методів навчання (lektsii.com), необхідністю адаптації першокласників: батьківські збори, науково-методичні основи впровадження технологій тощо. (calameo.com).

Одним із засновників Его-психології був Е. Еріксон². Він аналізував ідентичність з погляду динамічного аспекту впродовж життєвого шляху людини через послідовне подолання криз; у руслі когнітивної психології вивчалася проблема балансу соціальної та особистісної ідентичностей, процеси деперсоналізації як наслідки гіперсоціальної ідентифікації (Х. Теджфел, Дж. Тернер).

Теорія Е. Еріксона дала потужний поштовх для емпіричних досліджень персональної ідентичності, й особливо її формування у віці підліткового періоду.

Подібні дослідження проводилися в країнах Європи, Америки. Результати досліджень підтверджують положення концепції (в тому числі й когнітивної) Е. Еріксона.

Різні підходи до вивчення професійної ідентичності розкривають певні сторони її впливу на підготовку сучасної молоді до праці вчителя закладу початкової освіти (ЗПО). Складовими Сутності виховного ідеалу в соціально-педагогічній діяльності розглядаємо в співвідношенні філософських категорій «можливість» і «дійсність», «конкретність» й «абстрактність», «зміст» і «форма», «причина» і «наслідок», «свобода» й «необхідність».

Водночас передача інформації будь-якого змісту виконує основну і важливу роль ідентичності в роботі вчителя початкових класів у значенні встановлення контакту, взаєморозуміння тощо.

Зазначимо, в цьому випадку ідентичність проявляється через: *взаємозв'язок: вчитель – учень; і навпаки відповідь: учень – вчитель*; або спілкування через засоби інформаційних технологій: посилання інформації на комп'ютер – отримання повідомлення (письмове, звукове) – відповідь; (комп'ютер – комп'ютер – відповідь). Зауважимо, що процес моделювання ідентичності в різних навчальних ситуаціях дуже різноманітний і потребує творчого підходу майбутнього вчителя закладу початкової освіти.

Відомий в Україні педагог І. Зязюн пропонує «Модель педагогіки добра» (І. Зязюн, Г. Сагач). Початкова школа.³ Вчений зазначав, що «...традиційна система освіти і виховання була й залишається безособистісною, «бездітною», «безлюдною», оскільки вона ґрунтується на соціоцентричному підході, в межах якого мета розвитку особистості – її соціалізація і професіоналізація з позицій максимальної суспільної корисності. У межах даної моделі реалізуються уявлення про те, що основною метою освіти (навчання, учіння) є оволодіння певними знаннями, уміннями і навичками, тобто зовнішньо заданими нормативами», – наголошував Іван Зязюн. Це особистісно орієнтоване, гуманістичне та суб'єктно-діяльнісне навчання, основні ідеї яких знайшли відображення в науковометодологічному доробку І. Зязюна. На переконання вченого їх стрижневою ідеєю є гуманістичний підхід до організації освітнього процесу, повага до особистості та суб'єктності як учня, так і педагога⁴.

Водночас зазначимо, що в сучасній педагогічній когнітології акцентується увага на недостатній розробленості інформації в науці через категоріальну структуру «знання – розуміння – пізнання». Не випадково В. Онищенко наголошує на «дидактичному структуруванні знання в контексті педагогічної герменевтики та педагогічної

¹ Тороп К. С. Психологічні особливості становлення ідентичності педагога. *Актуальні проблеми психології*. Т. 7. Вип. 15. С. 292-296.

² Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: пер. с англ. / общ. ред. и предисл. А. В. Толстых. М.: Прогресс. 1996. 344 с.

³ Кічук Н. В. Проблеми інноваційно-орієнтованої підготовки фахівця у сучасній вищій школі. 2006.

⁴ Педагогіка добра Івана Зязюна в підготовці майбутніх вчителів. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/711143/1/4.pdf>

когнітології», що передбачає синтез навчально-наукових текстів і їх розуміння та засвоєння⁵. У контексті: соціальнопедагогічна комунікація суб'єктів навчально-виховного процесу на вербальному та невербальному рівнях). Сутність цієї моделі встановлюємо через спілкування педагога та учнів як діяльності. При цьому послуговуємось філософськопсихологічними положеннями М. Кагана, О. Леонтьєва, О. Савченко та інших учених про визначення спілкування через діяльність: «Розуміння спілкування як одного з аспектів людської діяльності базується на твердому переконанні в тому, що, хоча людина не здатна, зрозуміло, не жити для себе, для задоволення своїх особистих потреб, для самореалізації, самовияву, самоутвердження, вона не може водночас не жити й для інших, і лише у взаємозв'язку з іншими, в єдності з іншими, в колі інших вона здатна бути справжньою людиною»⁶

Розглянемо сутність адаптивно-соціалізаційної моделі, за М. Лукашевичем, яка полягає в орієнтації на соціалізацію як взаємодію людини з навколишнім середовищем упродовж всього її життя через низку адаптаційних процесів у різних сферах її діяльності. Особа, опановуючи суб'єктивно новий соціальний досвід, що існує об'єктивно як елемент культури суспільства, тобто в результаті адаптаційних процесів, більш ефективно соціалізується на наступних етапах свого цілеспрямованого систематичного розвитку як особистості та індивідуальності а адаптивно-соціалізаційна модель соціально-педагогічної діяльності включає взаємодію біологічного, психологічного та соціального механізмів адаптації, що вможливує вивчення учня як цілісної особистості з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку, наявних відхилень у поведінці тощо.

Етнопедагогічна модель знайшла відображення у творах класиків Г. Ващенка, О. Духновича, В. Сухомлинського, К. Ушинського, І. Франка⁷, а також сучасних учених (Г. Волкова, В. Кононенко, П. Кононенко, Ю. Руденка, Р. Скульського, В. Струманського, М. Стельмаховича, О. Сухомлинської, М. Хайруддінова, Я. Яреми та ін.)⁸ і передбачає оволодіння соціально-культурним досвідом конкретного народу, зокрема, систематизованими знаннями про його історію, культуру, державну символіку, побут, традиційно-звичаєву обрядовість, етикет, самобутність світогляду й психології, педагогічну спадщину, ремесла і промисли, ігри та іграшки тощо.

Етнопедагогічна концепція розглядається в аспекті використання прогресивного досвіду навчання і виховання конкретного народу в підготовці особистості до самостійного дорослого життя, соціалізації.

Г. Волков уперше ввів у педагогічну термінологію поняття «етнопедагогіка», під якою розуміє науку «про досвід народних мас у вихованні підрастаючого покоління, їхні педагогічні погляди»; це наука про педагогіку побуту, педагогіку сім'ї, роду, племені, народності, нації⁹.

О. Будник вивчила й дослідила професійну підготовка майбутніх учителів початкової школи до соціально-педагогічної діяльності: «теорія і методика педагогічна деонтологія, українознавча едукація, козацька педагогіка, січова педагогіка, педагогіка дитячих гуртів, педагогіка народознавства, народна характерологія»¹⁰.

Виходячи з того, що «...складний об'єкт не може бути пояснений тільки з точки зору однієї теорії, необхідні політехнічність або методологічний плюралізм із розумінням

⁵ Тороп К. С. Психологічні особливості становлення ідентичності педагога. *Актуальні проблеми психології*. Т.7. Вип. 15. С. 292-296.

⁶ Там само.

⁷ Антошкін О.А., Панкратов О.В. Узагальнена математична модель задачі покриття області ідентичними колами та її основні реалізації. *Системи обробки інформації*. 2019. Харків. ХУПС. № 1(156). С. 44-49. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/8961>

⁸ Там само.

⁹ Волошина В. В. Професійна ідентичність як детермінанта психологічного здоров'я майбутнього психолога. *Психологічні перспективи*. 2012. № 20. С. 13-20.

¹⁰ Борисюк А. С. Анализ структуры идентичности в зарубежных и отечественных исследованиях. *Современный научный вестник*. 2008. № 20 (46). С. 107-115.

доповнюваності... різних позицій»¹¹ та на основі теоретичного вивчення сутності соціально-педагогічної діяльності в монографії використано комплекс теоретико-методологічних підходів: міждисциплінарний, (2) з точки зору аксіологічного передбачає вивчення ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів у контексті професійної підготовки до соціально-педагогічної діяльності з молодшими школярами, аналіз соціально-педагогічного процесу засобом ціннісно-змістового ставлення вчителя до особистісних якостей і підпорядкування змісту педагогічної освіти найвищим духовним ідеалам національної та загальнолюдської культури; структурно-функціональний – задля визначення сутності, структури та змісту професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах початкової школи; суб'єктно-діяльнісний – з метою формування в студентів системи знань про СПД, здатності до реалізації основних її функцій у соціально-виховному середовищі школи першого ступеня з опертям на регіонально-культурну специфіку та гуманістичну перспективу. Зауважимо, що уміння прослідковувати логічні ланцюжки у мовленнєвих вправах, прищеплення культури мислення, математичні вправи – головне у вивченні будь-якої науки.

Залежність мети, змісту, методів, засобів і форм СПД від навчально-виховних ситуацій та умов її здійснення підготовка студентів у ЗВО Швеції забезпечує ефективність завдяки чіткій системі: відповідності практики програмі теоретичної підготовки; чіткій організації всіх етапів практики (підготовчий, ознайомлювальний, професійного зростання, оцінювальний, екзаменаційний);

Доцільно й важливо звернути увагу на практику в зарубіжних країнах. Так, майбутні вчителі початкових класів проходять 14-тижневу педагогічну практику (Великобританія); від 2 до 6 тижнів (Японія); 3-тижнева педагогічна практика в університеті; 20-тижнева – у «нормальній» школі та самостійна робота в базовому навчальному закладі впродовж семестру (Франція).

У низці країн (США, Німеччина, Великобританія та ін.) після теоретичної підготовки вчителя початкової школи майбутні фахівці проходять обов'язкове річне (Великобританія) чи 1–2-річне (Німеччина) стажування за місцем роботи, тобто в конкретній початковій школі.

Також зазначимо: так, в американській школі читається курс «домашньої економіки», з якого учні дізнаються, як на практиці захищати права споживача, планувати сімейний бюджет, розв'язувати фінансові проблеми, подбати про власну старість. Чітко націлюють учнів на пріоритети їхнього життя: а) бути здоровим, особливо займатися фізкультурою і спортом; б) бути соціально активним і відповідальним; в) бути самостійним, зокрема фінансово; вміти заробляти й витратити гроші; г) вміти керувати автомобілем, користуватися комп'ютером тощо¹².

Сучасна школа України: етнопедагогічна проекція теорії й практики та інше удосконалює її сформованість і розвиток та удосконалення.

Професійна адаптація майбутнього вчителя початкової освіти процес з власною динамікою, її успішність залежить від :

1. Наявності у майбутнього фахівця початкової освіти необхідних внутрішніх передумов, тобто відповідної підготовленості, достатнього рівня адаптивності, мотивації професійної діяльності, чітких уявлень про зміст та умови окресленої діяльності в системі ідентифікації.

2. Особлива увага самого майбутнього вчителя початкової школи, керівників і трудового колективу в цілому до процесу професійної адаптації в системі ідентифікації.

3. Здійснення процесу адаптації з урахуванням особливостей майбутнього вчителя початкової школи закономірностей, як самого цього процесу, так і розвитку соціального

¹¹ Борисюк А. С. Анализ структуры идентичности в зарубежных и отечественных исследованиях. *Современный научный вестник*. 2008. № 20 (46). С. 107-115.

¹² Борисюк А. С. Анализ структуры идентичности в зарубежных и отечественных исследованиях. *Современный научный вестник*. 2008. № 20 (46). С. 81.

(сім'я, шкільне оточення, середовище) в системі ідентифікації.

Як бачимо, що з позицій системного підходу ці умови взаємопов'язані і проявляються в основних предметних спрямуваннях професійної адаптації майбутнього вчителя початкової школи: організаційно-нормативної, професійнодіяльній та у сферах соціальних і психологічних рольових відносин в системі ідентифікації.

Успішність професійної адаптації майбутнього фахівця початкової освіти в першу чергу залежить від його особистісних та інших психологічних особливостей.

Однією з таких особливостей виступає відповідність уявлень майбутнього фахівця початкової освіти про умови життя і діяльності при здійсненні професійної діяльності. Інакше кажучи, ідентичність у професійній діяльності сприяє успішній адаптації, і навпаки, невідповідність очікуваних уявлень при зустрічі з несподіваними труднощами до здійснення процесу психологічної адаптації. В той же час, повної ідентичності очікувань і реальності сформувані у майбутнього фахівця не завжди вдається.

Так, визначення виховної мети педагогічної діяльності, що детермінована соціальним замовленням, С. Карпенчук здійснює через систематизацію цілей у таких галузях, як когнітивна, афективна та психомоторно-регулятивна. Таким чином, до когнітивної галузі дослідниця відносить від цілі запам'ятовування і відтворення до розв'язання проблеми, у процесі чого відбувається переосмислення наявних знань, їх зіставлення з новими ідеями та методами:

– (знання → розуміння → аналіз → синтез → оцінка → застосування); до афективної (емоційно-ціннісної) – цілі формування (чуттєве сприйняття → реагування → засвоєння ціннісних орієнтацій → вироблення ціннісних орієнтацій → поширення їх комплексу на діяльність); психомоторна – синтезує цілі, що пов'язані з формування певних видів рухової маніпулятивної діяльності (маніпуляція → регуляція → саморегуляція → самовиховання)¹³.

У системі формування ідентичності у майбутніх вчителів початкових класів в сучасності комп'ютерна грамотність стає ключовою метою інформатизації. Вона охоплює всі складові навчального процесу і значно збагачує його. Для початкової школи впровадження в систему освіти інформаційних засобів якості й ефективності освіти ґрунтується на педагогічних технологіях як упорядкованих, як сукупність науково-методичних, освітніх потреб учасників навчально-виховного процесу.

Критеріями емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу та усвідомлення його значущості виступають *методи навчання та їх вибір*:

- Психолого-педагогічні можливості майбутнього вчителя початкової школи;
- Завдання виховання майбутнього фахівця закладу початкової освіти;
- Мета навчання як процесу та конкретного етапу зокрема;
- Навчальні можливості майбутнього фахівця закладу початкової освіти;
- Закономірності та принципи навчання майбутнього фахівця закладу початкової освіти;
- Зміст навчального матеріалу закладу початкової школи;
- Наявність засобів навчання з підготовки майбутнього фахівця закладу початкової освіти.

Застосовуючи один з критеріїв активізації засобами ІТ технології з підготовки майбутнього фахівця закладу початкової освіти, було проведено та отримано такі результати: лише 9% респондентів використовують комп'ютер при підготовці до практичних занять тобто активно використовують матеріали сайтів, проводять пошук інформації. 32% використовують Internet-ресурс для підготовки рефератів, творчих завдань для дітей. Опитування показало напрям розширення вправ, завдань, контрольних робіт користування майбутніми вчителями початкових класів, підвищення зацікавленості, створення система дій, мультимедійного проекту. Прикладом такого проекту кожна з

¹³ Волошина В. В. Професійна ідентичність як детермінанта психологічного здоров'я майбутнього психолога. *Психологічні перспективи*. 2012. № 20. С. 30.

країн має своєрідну мету. Як бачимо, відповідно до країни системи навчання дітей у початковій школі мають значні розходження. Принцип системності – це орієнтація на професійну підготовку майбутнього вчителя закладу початкової освіти до соціально-педагогічної діяльності як складну систему, що містить певні впорядковані елементи, які взаємопов'язані між собою таким чином, що виключення чи введення нового елемента закономірно відображається на інших.

Висновки. Доцільно відповідно до віку визначали стратегічні напрямки підготовки до виконання умов Нової української школи, створювати умови творчого насичення у процесі практичної роботи в початкових класах, пройти процес професійної адаптації входження в професію вчителя початкової школи, гармонізувати взаємодію з професійним середовищем, удосконалювати професійні навички застосування графічних «організаторів» як засобів всебічного розвитку мислення, представлення знань та організації інформації за допомогою зображень. Вони допомагають студенту конвертувати та стиснути значну кількість роз'єднаної інформації в структурований та простий для читання графічний дисплей. Як результат, візуальний дисплей передає складну інформацію у простий для розуміння спосіб, як система ідентичності в роботі майбутнього фахівця початкової школи.

Створення графічних організаторів типу: «Дерево», «низка подій», «цикл подій», «схеми-діаграми», «карти» тощо, допомагає також майбутнім вчителям початкової освіти генерувати ідеї через візуальне осмислення своїх думок. Тема стає успішною, коли ідеї майбутнього вчителя (ЗПО) класифікуються візуально.

Таким чином, система відіграє організуючу роль у формуванні професійної ідентичності майбутніх вихователів закладу початкової освіти, добирає реальну сукупність факторів, спеціально створених для реалізації соціально-педагогічних функцій освіти; забезпечується детальний теоретичний і практичний аналіз основних видів навчальної діяльності, що корелюють такі її форми: система– мета – зміст – (умови) засоби– дія (критерій успіху) – результат – наслідки – професійно важливі якості. Результатом проведеного теоретичного аналізу сутності професійної ідентичності згруповано три блоки професійної ідентифікації: професійна адаптація, професійна самоідентифікація та професійне моделювання.

Література

Антошкін О.А., Панкратов О.В. Узагальнена математична модель задачі покриття області ідентичними колами та її основні реалізації. *Системи обробки інформації*. 2019. Харків. ХУПС. № 1(156). С. 44-49. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/8961>

Борисюк А. С. Анализ структуры идентичности в зарубежных и отечественных исследованиях. *Современный научный вестник*. 2008. № 20 (46). С. 107-115.

Волошина В. В. Професійна ідентичність як детермінанта психологічного здоров'я майбутнього психолога. *Психологічні перспективи*. 2012. № 20. С. 13-20.

Кічук Н. В. Проблеми інноваційно-орієнтованої підготовки фахівця у сучасній вищій школі. 2006.

Педагогіка добра Івана Зязюна в підготовці майбутніх вчителів. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/711143/1/4.pdf>

Тороп К. С. Психологічні особливості становлення ідентичності педагога. *Актуальні проблеми психології*. Т.7. Вип. 15. С. 292-296.

Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: пер. с англ. / общ. ред. и предисл. А. В. Толстых. М.: Прогресс. 1996. 344 с.

REFERENCES

Antoshkin O.A., Pankratov O.V. Uzahalnena matematychna model zadachi pokryttia oblasti identychnymy kolamy ta yii osnovni realizatsii. Systemy obrobky informatsii. 2019. Kharkiv. KhUPS. № 1(156). С. 44-49. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/8961>

Borysiuk A. S. Analiz strukturi ydentychnosti v zarubezhnikh y otechestvennikh yssledovaniakh. Sovremennii nauchnii vestnyk. 2008. № 20 (46). S. 107-115.

Voloshyna V. V. Profesiina identychnist yak determinanta psykholohichnoho zdorovia maibutnoho psykholoha. Psykholohichni perspektyvy. 2012. № 20. S. 13-20.

Kichuk N. V. Problemy innovatsiino-orientovanoi pidhotovky fakhivtsia u suchasni vyshchii shkoli. 2006.

Pedahohika dobra Ivana Ziaziuna v pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/711143/1/4.pdf>

Torop K. S. Psykholohichni osoblyvosti stanovlennia identychnosti pedahoha. Aktualni problemy psykholohii. T.7. Vyp. 15. S. 292-296.

Эриксон Э. Ydentychnost: yunost y kryzys: per. s anhl. / obshch. red. y predysl. A. V. Tolstikh. M.: Prohress. 1996. 344 s.

Grama N., Chaneva M. System of Formation of Professional Identity of Future Primary School Teachers.

The concept of professional identity and self-identity of primary school teachers is revealed. A variant of the formation of professional identification of primary school teachers is proposed. The driving forces of professional identification, sources of professionalism, the formation of professional identity are determined.

It is proved that the main element of the socio-pedagogical system is the goal as an idealized idea of the results of socio-pedagogical activity (elementary school).

Studying the foreign experience of training a primary school teacher gave a basis for the conclusion: the system of social support and assistance to children in most countries is carried out at different levels, mainly through special funds and charitable organizations; in the sense of preparing an elementary school teacher, the practice-oriented aspect dominates.

The role of primary education institutions in the process of acquiring professional identity by a future specialist is taken into account. The focus is on the need to take into account its features in the training of a future specialist in primary education. An own definition of the concepts of professional identity is presented, the structure of professional identity of future specialists of primary education. The specific importance of professional identity and self-identity in professional self-realization of a future specialist in primary education (primary education institution) is indicated.

Therefore, the principle of a scientific strategy in teacher training presupposes a reflection of the conformity of the content of higher education with socially educational requirements, modern scientific achievements and the realities of educational practice.

Basically, the system for the formation of professional identity of future primary school teachers is aimed at resolving the contradictions between vocational education and specialized vocational training.

Key words: *system, professional identity, future teachers, primary school, primary education, identification, professional development.*